

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНЕ
ВИКОНАВСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

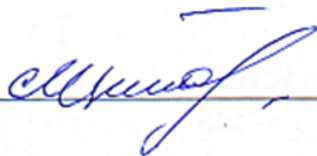
Дніпро
2024

Розробник:

Цацин К.А. викладач кафедри «оркестрові інструменти»

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Оркестровий клас» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

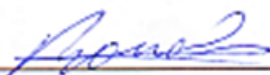
Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Сучасне виконавське мистецтво» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри «оркестрові інструменти» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «25» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Сергій ГОРОВОЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 15	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 450	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й, 2-й
Тижневих годин: аудиторних – 4 самостійної роботи – 2,3	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестри – 1-й – 4-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,7	Рівень вищої освіти – другий	Практичні заняття – 284 годин
Вид контролю – залік	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 166 годин
Кількість кредитів – 15	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 450	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й, 2-й
Тижневих годин: аудиторних – 4 самостійної роботи – 2,3	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестри – 1-й – 4-й

Предмет «Оркестровий клас» відіграє важливу роль в контексті формування комплексу виконавської майстерності при вивченні нормативних навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки здобувачами вищої освіти ступеню «Магістр». Програму укладено відповідно до завдань, які висувуються сучасним етапом розвитку вищої мистецької освіти в Україні.

Вивчення дисципліни «Оркестровий клас» освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» вищої мистецької освіти (другого рівню вищої освіти) забезпечує здобувачам ступеню магістр набір компетенцій, які допомагають їм створити репутацію на початку професійної кар'єри та отримати конкурентну перевагу над іншими музикантами, які приходять у музичну індустрію.

Відповідно до навчального плану, предмет «Оркестровий клас» вивчається здобувачами протягом двох років навчання. Програмою передбачено 450 годин, завершується курс заліком.

Дисципліна «Оркестровий клас» має практичну спрямованість. Її вивчення на кафедрі оркестрових інструментів реалізується в умовах двох колективів, кожен з яких має свою специфіку діяльності: симфонічний та камерний оркестри.

У результаті освоєння програми навчальної дисципліни магістранти повинні оволодіти основами творчої комунікації та вміння використовувати ці вміння у колективній формі виконавської практики.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

Метою дисципліни «Оркестровий клас» є виховання висококваліфікованих фахівців-оркестрантів, які були б здатні проводити колективну та самостійну оркестрову професійно-творчу діяльність на високому художньому рівні. Ціллю навчального предмету також постає активізація розвитку вітчизняного духового та ударного академічного музично-виконавського мистецтва.

Завдання курсу – опанування музикантами-виконавцями низкою професійних навичок, знань щодо гри в оркестровому колективі, зокрема в оркестрі духових академічних інструментів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- знати особливості інтонаційної, динамічної, тембрової специфіки оркестрового виконавства;
- знати індивідуальні психофізіологічні критерії щодо творчої взаємодії з музикантами-оркестрантами;
- знати інтонаційно-висотні, транспонуючі критерії духових та ударних академічних інструментів;
- вміти досягати інтонаційної точності звучання духових та ударних академічних інструментів;
- вміти добре виділяти особистими слуховими відчуттями звучання власної оркестрової партії;
- вміти досягати інтонаційної, динамічної і тембрової єдності у відповідній інструментальній групі духового оркестру;
- вміти відомо планувати самостійну роботу над оркестровими партіями згідно вимог даної навчальної дисципліни;
- володіти навичками психофізіологічної саморегуляції під час проведення концертного, а також репетиційного творчого процесів;
- володіти принципами складання інструктивно-технічного та концертно-виконавського репертуару.

Представлений репертуарний список з дисципліни «Оркестровий клас» розроблено відповідно до сучасного професійно-виконавського рівня володіння сучасною оркестровою практикою.

Особливе місце займає також й урахування міжпредметних зв'язків, а саме творче взаємозбагачення з іншими навчальними дисциплінами, зокрема „Методика викладання фахових дисциплін”, „Фах”, „Ансамбль”, „Клас оркестрової майстерності”, „Аналіз музичних творів”, „Історія та теорія музики”, а також творчий досвід у рамках педагогічної та концертно-виконавської практик.

2.3. Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (ЗК):

ЗК 2 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7 Здатність до міжособистісної взаємодії.

2.3.2. Фахові (ФК):

ФК 2 Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4 Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФК 5 Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7 Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН):

РН 2 Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

РН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3. Програма навчальної дисципліни

Репертуарний план симфонічного оркестру 2023-2024н.р.

1. В.А. Моцарт Концерт для 3 х фортепіано з оркестром
2. Й. Брамс Академічна увертюра «Фестиваль»
3. Дж. Верді Увертюра до опери «Набукко»
4. Дж. Верді сцена і арія Захарія з опери «Набукко»
5. А. Вайгнейн Рапсодія для альт-саксофону з оркестром
6. К. Сен-Санс Симфонія №3
7. Й. Брамс Варіації на тему Гайдна
8. Р. Шуман Концертне Аллегро для фортепіано з оркестром
9. Р. Шуман Меса До мінор для хору і симфонічного оркестру
10. Р. Шуман Симфонія №4

4. Структура навчальної дисципліни

Програмні вимоги до репертуару	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор	Індив	Сам.р
Програма 1 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 45 хв)	108		68			40
Програма 2 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 50 хв)	132		84			48

Програма 3 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 45 хв)	108		68			40
Програма 4 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 45 хв)	102		64			38
Усього годин	450		284			166

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

Назви тем	Усього годин
Специфіка оркестрової (ансамблевої) форми виконавства, її роль та значення в процесі інтеграції та ствердження народних інструментів в академічній музичній культурі	20
Історія виникнення та розвитку оркестру народних інструментів (капели бандуристів)	18
Типи та види колективів виконавців на народних інструментах. Традиційні склади оркестрів, ансамблів народних інструментів, капел бандуристів	20
Специфіка формування оркестрового (ансамблевого) репертуару. Репертуарна політика.	18
Оригінальний репертуар та інструментування для оркестру народних інструментів (капели бандуристів)	20
Жанрове та стильове розмаїття сучасного репертуару для оркестру народних інструментів (капели бандуристів)	20
Сучасні оркестри народних інструментів (ансамблі бандуристів): специфіка виконавської практики	16
Особливості інтерпретації творів з актуального репертуару колективу (оркестра/капели) через перегляд різноманітних Інтернет-версій (соц-мережі, Ютуб та інш.).	20
Творча біографія видатних керівників оркестрів народних інструментів (капел бандуристів) та композиторів, що створюють оригінальних репертуар для академічного колективного виконавства на народних інструментах	14
Усього годин	166

9. Індивідуальні завдання

Робота над партіями програми:

- аналіз технічних складнощів виконуваних партій;
- визначення аплікатури, штрихів, артикуляції;
- підбір прийомів гри;
- технічне засвоєння та відпрацювання складних фрагментів творів,
- поєднання вокальної та інструментальної партії (для бандуристів), вивчення творів репертуару колективу на пам'ять (для бандуристів),
- розроблення інструктивного матеріалу для опанування складнощів виконуваних партій.

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Оркестровий клас» передбачає поєднання різних методів і технологій навчання. Серед них активні методи, наочні (ілюстрування, демонстрування), метод проблемного викладу теоретичного матеріалу, праця з навчально-методичними матеріалами та електронними ресурсами (конспектування, тезування, анотування, есе), а також аудіо- та відеоматеріалами; методи організації та проведення самостійної роботи (виконавська редакція ансамблевих партій, виконання індивідуальних творчих завдань); індивідуальна творчо-дослідна робота здобувачів.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: прослуховування виконання програми, здача партій програми (поточний контроль), залік наприкінці 4 семестру (підсумковий контроль).

На основі Положення про систему оцінювання якості навчальних досягнень здобувачів освіти в Дніпровській академії музики та навчально-методичних рекомендацій 2021 року, кафедрою народних інструментів встановлено такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей магістрантів з навчальної дисципліни «Оркестровий клас»:

Рівнева оцінка «відмінно»:

відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок

студент досконало володіє технікою, яка підпорядкована яскравому втіленню стилю, змісту та емоційно-образній сфері творів програми; демонструє великий діапазон звукових барв, відчуття форми, метро-ритмічної структури, розуміння особливостей фразування, артикуляції, вільне володіння штриховою технікою. Студенту притамані артистизм і яскравість виконання, акторська образність (для співаків), вишуканий смак, розвинуте відчуття ансамблю (при виконанні програми з концертмейстером), вільне використання засобів музичної виразності. Виконання відрізняє висока точність нот та чисте інтонування, володіння співацьким диханням (для вокалістів).

Рівнева оцінка «дуже добре»:

вище середнього рівня з кількома помилками

студент демонструє високий рівень складності програми; зріле, переконливе виконавське мислення та розуміння стилю; високу стабільність виконання; органічний та сформований артистизм.

Рівнева оцінка «добре»:

в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок

відповідна до стилю і змісту твору інтонаційна образність, емоційність; ритмічна організованість і дисципліна; відсутність текстових помилок; стрій та необхідні мінімальні якості виконання. Виступ має певні недоліки, наприклад: недостатня переконливість передачі змісту або художньо-образної сфери твору; техніка задовільна, але недостатньо підпорядкована художнім особливостям твору; мають місце певні недоліки інтонації, метро-ритму, тощо; виконання недосконале у відношенні форми та деталей твору.

Рівнева оцінка «задовільно»:

непогано, але зі значною кількістю недоліків

в цілому достатньо стабільна якість виконання, швидка реакція на помилки, яка допомагає контролювати виконання, точний ритм, темп відповідає композиторським вимогам, відчутне почуття форми та деталей твору. Присутнє неякісне звуковидобування та непродумане фразування, хитка інтонація.

Рівнева оцінка «достатньо»:

виконання задовольняє мінімальним критеріям

студент має формальне, непереконливе виконавське мислення та розуміння стилю, недосконалу технічну майстерність. Стабільність виконання часткова, рівень складності програми середній. Технічна майстерність недосконала, невиразний артистизм.

Рівнева оцінка «незадовільно»:

з можливістю повторного складання

програма виконується недостатньо стабільно, з великою кількістю помилок, зупинками. Незадовільний стан слухового контролю, нечисте інтонування, неточний ритм, нестабільний пульс. Технічна база не відповідає рівню складності творів. Студент не вміє відтворити художній зміст твору.

Рівнева оцінка «незадовільно»

з обов'язковим повторним курсом

неспроможність виконати програму. Слабо виражене знання музичного тексту. Мінімальні технічні навички.

12. Методичне забезпечення

12.1 Друковані та електронні матеріали.

12.2 Робоча програма з дисципліни.

1.2.3 Силабус дисципліни

13. Рекомендована література

1. Андреева О.П. О правомерности сопоставления языка и музыки. Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: 36. наук. пр. / За ред. Н.Є. Гребенюк. Вип. 7. К.: Наук.світ, 2001.
2. Пляченко Т.М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями: [монографія] Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2010. 428 с.
3. Тарасова О. А. Историко-культурная эволюция артикуляционного комплекса (на примере вокальных циклов XIX–XX веков): автореф. дис. канд. искусствоведения: спец. 17.00.01 / Харьков, гос. академия культуры. Харків, 2004.
4. Хащеватська С. С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації / С. С. Хащеватська – Вінниця, НОВА КНИГА, 2008. 256 с.
5. Шумська О. О. Теорія і методика ансамблевого виконавства / Шумська О. О., Олешко В.Л., Олешко Т.Є. Харків, ХГПА, 2020. 108 с.